

Kurzusleírás (tematika)

Kurzus címe: Fejlődéslélektan2. – (Vizuális képességek fejlesztése tantárgy egyik modulja)				
Vizuális képességek fejlesztése 2				
Kurzus oktató(k) neve és elérhetősége: Illés Anikó anikoilles@mome.hu				
Kód: M-TK-205-2	Kapcsolódó tanterv (szak/szint): Design-és vizuálművészet tanár MA	A tantárgy helye a tantervben (szemeszter): 2. szemeszter	Kredit: 5 (az M-TK-205-1 kurzussal együtt)	Tanóraszám: 24 Egyéni hallgatói munkaóra: 51
Kapcsolt kódok:	Típus: (szeminárium/előadás/gyakorlat/konzultáció stb.)	Szab.vál-ként felvehető-e? nem	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek:	
A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok): Fejlődéslélektan vagy A fejlődés pszichológiája és szociológiája és A vizuális nevelés társas, társadalmi aspektusai				
A kurzus célja és alapelvei: A tantárgy célja, hogy az első modulban a vizuális képességek fejlődésének több aspektusáról adjon átfogó képet, a szaktárgyi sajátosságoknak megfelelően a vizuális alkotás és befogadás fejlődésének részletes megismerése a cél (alapozva a Fejlődéslélektan 1 modul tanulási tartalmaira). A második modulban az iskola jelenségvilágának szocializációs szempontjai kerülnek előtérbe. A tárgy két modulja így a pszichológia egy-egy alkalmazott területét, egyrészt a szakspecifikus készségeket, képességeket erősíti, másrészt a nevelői-oktatói munka során releváns elméleteket és gyakorlati problémákat vizsgálja (Modulok: Fejlődéslélektan 2. és Pedagógiai pszichológia).				
Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák): Tudás: Átfogó ismeretekkel rendelkezik a vizuális alkotó- és befogadóképeségek fejlődéséről. Tisztában van a tanulók és a tanárok testi-lelki-szellemi egészségét veszélyeztető tényezőkkel. Érti az emberi környezet és a design társadalmi, történelmi, szociális beágyazottságát. Érti a társadalmi és gazdasági lehetőségek és technikai adottságok szerepét a környezetalakításban és -használatban. Tisztában van a tanári szerep különböző dimenzióival, saját személyes motivációival és a hivatás gyakorlása során felmerülő társadalmi szerepelvárásokkal és fellépő szerepkonfliktusokkal.				

Érti az iskola, mint szervezet, az oktatás társadalmi-gazdasági összefüggéseit, az iskolarendszer és az oktatás társadalmi meghatározottságának lényegét.

Érti az iskola feladatait és lehetőségeit az esélyegyenlőtlenség csökkentésében és a társadalmi kohézió fejlesztésében.

Alapvető ismeretei vannak az emberre vonatkozó, pedagógiai-pszichológiai szempontból releváns elméletekkel kapcsolatban.

Tisztában van a tanulói teljesítményekre ható biológiai, pszichológiai, társadalmi és kulturális tényezők jelentőségével.

Tisztában van a család és az iskola kapcsolatának jelentőségével.

Átfogó ismeretekkel rendelkezik a tanulás hatékonyságát, az iskolai teljesítményeket meghatározó kognitív, affektív és szociális tényezőkről.

Pedagógiai gyakorlata során megteremti és fenntartja a közös munkát segítő osztálytermi és tanulási környezetet.

A tanórai munkát hatékonyan, lendületesen irányítja, a tanulók figyelmét, érdeklődését felkelti és fenntartja.

Tisztában van a sajátos nevelési igény jelentésével.

Képesség:

Érti a vizuális képességek fejlesztésének transzferhatását az egyéb tantárgyi fejlesztésekhez kapcsolódóan. Elemzési helyzetekben használja az oktatás társadalmi-gazdasági szerepével kapcsolatos tudományos eredményeket.

Pedagógiai gyakorlata során a mentálhigiéné szempontjait is szem előtt tartja.

Pedagógiai helyzetekben adekvát, szerepazonos reakciókra képes

Az oktatás környezetét alapvetően meghatározó aktuális jogszabályrészleteket önállóan elemez.

Elemzési helyzetekben értelmezi és interpretálja a hátrányos társadalmi helyzetből, a kisebbségi létből fakadó nehézségek és az iskolai kudarc közötti általános összefüggéseket.

A tanítás-tanulás folyamatában az életkori sajátosságoknak megfelelően interpretálja, magyarázza a tudatos környezetalakítás és -felhasználás jelentőségét. A vizuális művészetet eszközként alkalmazza az önismeret, az identitás fejlesztése, alakítása érdekében.

Attitűd:

Miután érti a sajátos nevelési igény fogalmát, a speciális nevelési szükségletek okait, nyitottan fordul a befogadó pedagógia elvei felé.

Tanártársaival szemben nyitott és együttműködő: kiaknázza a tantárgyközi tanítási lehetőségeket, mind a társművészetek, mind a nem jellemzően művészeti tárgyak oktatásában.

Felismeri az előítéleten és a sztereotípiákon alapuló gondolkodás megnyilvánulásait, és azokat szakszerűen kezeli az iskolában és azon kívül is.

Figyelembe veszi a tanulók egyéni sajátosságait, tiszteletben tartja a tanulók személyiségét, a családok nevelési szokásait és törekvéseit, támaszkodik az ezekben fellelhető értékekre.

Érzékeny a hátrányos társadalmi helyzetből, a szegénységből, az előítéletektől övezett kisebbségi létből fakadó nehézségekre.

Ismeri és érti a vizuális nevelés és a környezeti nevelés kapcsolatát.

A vizuális nevelés lehetőségein keresztül tudatosan képviseli a fenntarthatóság elvét.

Adott fejlesztési célokat figyelembe véve tudatosan törekszik a különböző adottságokkal, képességekkel és előzetes tudással rendelkező tanulók sajátosságainak megfelelő módszerek megválasztására, és alkalmazására.

A tanítás-tanulás eredményessége érdekében folyamatosan reflektálja tevékenységét, és törekszik a folyamat újraértelmezésére és továbbfejlesztésére.- Különböző pedagógiai helyzetekben törekszik az iskolai szereplőkkel való (pl. kollégákkal, tanulókkal, szülőkkel) konstruktív együttműködésre.

Autonómia és felelősség:

Megfelelő önismerettel rendelkezik, saját tevékenységével kapcsolatban reflektív, hajlandó az önértékelésre.

Mentálhigiénés kapuőrként aktívan részt vesz a primer és a szekunder prevencióban.

Saját érdeklődésének megfelelően speciális pszichológiai és pedagógiai témák között választ.

Saját érdeklődésének megfelelően speciális elméleti témákkal kapcsolatban önálló véleményt alkot. A tanári önreflexió gyakorlását felhasználja a pályán való fejlődés folyamatában, a kiegyensúlyozott munkában. Felismeri a tehetséget és stratégiát alkot a művészi tehetség egyéni kibontakoztatása érdekében

A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák:

- 1) A vizuális alkotó és befogadó képességrendszer szerkezete és az egyes tevékenységformák
- 2) Rajzfejlődési modellek
- 3) A vizuális alkotás korszakai különféle médiumokban: a rajzolás-festés, plasztika, konstruálás-építés, tárgykészítés fejlődésének bemutatása a kisgyermekkortól a felnőtt korig
- 4) A vizuális tehetség felismerése és gondozása
- 5) Rajzi képességtesztek a pszichológiában és a vizuális nevelésben
- 6) Művészetterápiás módszerek: bevezető
- 7) A vizuális befogadás műveletei

Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai: A kurzus menete, az egyes foglalkozások jellege és ütemezésük (több tanár esetén akár a tanári közreműködés megosztását is jelezve):

Előadások és megvitatás, elemzés.

A hallgatók tennivalói, feladatai: Aktív órai részvétel

A tanulás környezete: tanterem

Értékelés: (Több oktató és oktatónként külön értékelés esetén oktatónként megbontva)

Teljesítendő követelmények: Az értékeléshez hozzá tartozik az aktív órai jelenlét, majd egy szóbeli beszámoló/vizsga a szakirodalomra és az órán elhangzottakra támaszkodva.

Értékelés módja: szóbeli felelet

Az értékelés szempontjai (mi mindent veszünk figyelembe az értékelésben): a szakirodalom ismerete, reflektálás és elemzési készség fejlődése, elhelyezése a korábbi elméleti pszichológiai tanulmányokban

Az érdemjegy kiszámítása: A szeminárium és az előadás értékelése együttesen zajlik. A tantárgy teljesítéséhez mindkét részből/modulból érvényes elégtelentől különböző osztályzattal kell rendelkeznie a hallgatónak. Amennyiben a hallgató a tantárgy bármely részéből elégtelen osztályzatot szerez, vagy egyik részét nem teljesíti az egész tantárgy ismétlése szükséges. A tantárgy végső érdemjegyének megállapítása a két kurzus eredményének egyszerű számtani átlagolásával történik, tört szám esetén a szemináriumra kapott eredmény alapján történik a kerekítés. Ezen modul esetében: a szóbeli vizsga feltétele az órai aktív jelenlét, a vizsgán az elsajátított anyag 70%, elemzés és reflektálás 30%

Kötelező irodalom:

Gerő Zsuzsa (2007) *A gyermekrajzok esztétikuma*. Flaccus Kiadó

Kárpáti Andrea (2001): *Firkák, formák, figurák - a vizuális nyelv fejlődése a kisgyermekkortől a kamaszkorig*. Pécs: Dialóg Campus Kiadó

Bornstein, M.H. (1997) A gyermek mint művész és mint közönség. In: Farkas A. (szerk.) *Vizuális művészetek pszichológiája 2.* Nemzeti Tankönyvkiadó. 327-343. old.

Illés Anikó (2009) Művészetterápia a közoktatásban: elméleti lehetőségek és etikai megfontolások. *Új Pedagógiai Szemle*. LIX. évf. 5-6 .sz. 233-240. old.

Ajánlott irodalom:

Egyéb információk:

Máshol/korábban szerzett tudás elismerése/ validációs elv:

Nem adható felmentés a kurzuson való részvétel és teljesítés alól,

Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín:

előzetes egyeztetés szerint